

PROGRAMA ORTOGRÀFIC

“ESCRIVIM MILLOR”

CRA DEL PENYAGOLOSA

**“Adaptació del MÈTODE ORTOGRÀFIC DE DANIEL
GABARRÓ, *DOMINAR L'ORTOGRAFIA i altres autors*”**

ÍNDEX

RESUM DEL MÈTODE ORTOGRÀFIC DE DANIEL GABARRÓ	pàg 4
COMBINEM EL MÈTODE GABARRÓ AMB ALTRES MÈTODES	pàg 5
PROPOSTES DE TREBALL A L'AULA	pàg 5
<u>ACTIVITATS INICIALS</u>	pàg 4
ACTIVITAT 1: EXPLIQUEM COM MILLORAR L'ORTOGRAFIA.	pàg 4
ACTIVITAT 2: EL NOSTRE PUNT DE PARTIDA (només a partir de 3r)	pàg 5
ACTIVITAT 3: QUÈ ÉS LA MEMÒRIA VISUAL? (I)	pàg 5
ACTIVITAT 4: QUÈ ÉS LA MEMÒRIA VISUAL? (II)	pàg 6
ACTIVITAT 5: ENFORTIM LA MEMÒRIA VISUAL	pàg 6
ACTIVITAT 6: UNIM LA MEMÒRIA VISUAL A LES PARAULES	pàg 7
<u>ACTIVITATS DE TREBALL</u>	pàg 8
ACTIVITAT 7: EXPOSICIÓ VISUAL	pàg 8
ACTIVITAT 8: TÈCNiques PER FIXAR PARAULES A LA MENT I APRENDRE AIXÍ LES LLISTES DE PARAULES FREQUENTS.	pàg 9
ACTIVITAT 9: SISTEMA DE QUATRE SOBRES (TREBALL DE LLETREIG QUE ES POT FER A CASA O A L'AULA)	pàg 10
ACTIVITAT 10: ANÀLISI REFLEXIVA DELS ERRORS	pàg 11
ACTIVITAT 11: CREACIÓ DE REGLES PERSONALITZADES	pàg 11
ACTIVITAT 12: ESTRATÈGIES D'AUTOCORRECCIÓ SUPERVISADA	pàg 12
ACTIVITAT 13: DICTAT AUTOCORRECTIU	pàg 12
ACTIVITAT 14: CREACIÓ COL-LABORATIVA EN GRUP	pàg 13
ACTIVITAT 15: APRENDRE ORTOGRAFIA TOT LLEGINT	pàg 13
ACTIVITAT 16: DICTAT CREUAT PER PARELLES	pàg 14
ACTIVITAT 17: A APOSTAR (joc de xicotet grup)	pàg 14
ACTIVITAT 18: A APOSTAR I APUJAR	pàg 15
ACTIVITAT 19: OCA ORTOGRÀFICA	pàg 15
ACTIVITAT 20: JOC EN GRAN GRUP	pàg 15
ACTIVITAT 21: LA LECTURA	pàg 16
ACTIVITAT 22: EL CONTE	pàg 16
ACTIVITAT 23: RECICLAR EL TEU PROPI VOCABULARI	pàg 17
<u>TREBALLAR L'ORTOGRAFIA EXPLICANT NORMES</u>	pàg 17
<u>ACTIVITATS D'AVUACIÓ</u>	pàg 18

1. RESUM DEL MÈTODE ORTOGRÀFIC DE DANIEL GABARRÓ

El mètode ortogràfic de Daniel Gabarró és una proposta pedagògica per ensenyar l'ortografia d'una manera més natural i eficaç, basada en l'estimulació visual i la repetició. Gabarró considera que l'ortografia és una habilitat mecànica que es pot aprendre fàcilment si es fa d'una manera respectuosa amb el funcionament del cervell, més que amb la memorització tradicional de regles i excepcions, que nosaltres també treballem al centre dintre dels sabers bàsics d'ortografia. El mètode se centra en tres principis bàsics:

Memòria visual

L'enfocament principal del mètode és potenciar la memòria visual. Segons Gabarró, els xiquets i xiquetes aprenen millor l'ortografia si veuen les paraules correctament escrites en lloc de memoritzar regles gramaticals. La idea és que el cervell reté millor la forma visual correcta de les paraules a través de la repetició i l'exposició.

Repetició d'exercicis

L'aprenentatge de l'ortografia es basa en la pràctica constant. Els estudiants fan exercicis repetitius on **se'ls mostra les paraules correctament escrites i després s'examina si poden reproduir-les de manera visual**, millorant així la seva ortografia de forma progressiva i mecànica.

Absència d'errors

Una de les diferències del mètode és que **no es permet que els alumnes vegem paraules mal escrites**. Això es fa per evitar que el cervell aprengui formes incorrectes. Per això, durant el procés d'aprenentatge, només es treballa amb ortografia correcta i es reforça l'hàbit de veure les paraules ben escrites.

Aplicació pràctica

En la pràctica, el mètode utilitza materials on els alumnes poden veure paraules ben escrites repetidament i, després, s'exerciten en la seva escriptura. D'aquesta manera, es facilita que les paraules queden gravades a la memòria visual. Aquest procés redueix l'estrès de l'aprenentatge i facilita una millora natural de les habilitats ortogràfiques.

En resum, el mètode ortogràfic de Daniel Gabarró es basa en la memòria visual, la repetició i l'eliminació de l'exposició a errors, per oferir una manera més intuïtiva i natural d'aprendre l'ortografia.

2. COMBINEM EL MÈTODE GABARRÓ AMB ALTRES MÈTODES

Per aplicar un plantejament complementari al mètode ortogràfic de Daniel Gabarró, però incorporant també el treball amb els errors dels alumnes, podríem recórrer a un altre enfocament pedagògic com el de Joan V. Basses o el de Francesc Ferrer i Guàrdia, dos pedagogs que defensen un enfocament més reflexiu i constructiu de l'aprenentatge. Un mètode concret que encaixaria seria el de constructivisme de Jean Piaget, on els errors dels alumnes no són vistos com un fracàs, sinó com una oportunitat per a aprendre i construir coneixement. També intentarem fer un plantejament acord amb la importància de l'aprenentatge visual i emprarem material de J.Ramón García Guinarte.

Plantejament complementari basat en Piaget i el constructivisme

Aquest enfocament partix de la idea que els alumnes construeixen el seu propi coneixement a través de la interacció amb el món, i els errors esdevenen un element natural i necessari en aquest procés. Així, a diferència del mètode de Gabarró, que evita l'exposició a errors, aquest model permet treballar amb els errors com a part de l'aprenentatge, sempre des d'una perspectiva reflexiva i de descoberta guiada.

Plantejament complementari amb J.Ramón García Guinarte

El mètode de J. Ramón García Guinarte, desenvolupat a l'Institut de Neurociència i Alt Rendiment, es basa en els principis de memòria visual per a millorar l'aprenentatge de l'ortografia, complementant les paraules amb imatges.

Els elements clau del mètode són:

- La memòria visual com a base: El mètode se centra en la idea que els alumnes retenen millor la informació ortogràfica si treballen visualment les paraules. A través de l'exposició repetida i la correcció visual immediata, es facilita la fixació mental de les formes correctes.
- Repetició i reforç constant: Mitjançant la repetició d'exercicis i la presentació contínua de les paraules correctament escrites, l'alumne millora la seva capacitat de retenir les formes ortogràfiques. En aquest sentit s'adapta molt al mètode Gabarró.

Si anem més enllà, aquest mètode combina els avantatges de la tecnologia d'intel·ligència artificial amb el poder de la memòria visual, assegurant un aprenentatge ortogràfic més eficient i personalitzat, però nosaltres al centre no disposem de l'accés als programes informàtics, per això només fem servir l'aprenentatge visual, la repetició i el reforç constant. Tot i això cal dir que aquest mètode és molt eficaç si es treballa de manera completa perquè la seva força rau en la capacitat de donar un feedback immediat i en la capacitat de la IA per ajustar els exercicis a les necessitats específiques de cada alumne. Cal dir, però, que Gabarró també té un programa informàtic per millorar l'ortografia semblant.

3. PROPOSTES DE TREBALL A L'AULA

El plantejament d'activitats que anem a fer combina el mètode Gabarró amb altres visions més reflexives que partixen dels propis errors comesos pel nostre alumnat, bé durant una còpia d'enunciats, l'escriptura d'una expressió escrita, la resolució d'activitats... La idea és aprendre les paraules més utilitzades a partir del mètode Gabarró, com a base d'una escriptura sense faltes, treballar l'aprenentatge basat en la memòria gràfica seguint l'exemple de J.Ramón García, i partir dels propis errors per treballar la seua escriptura de manera correcta i anar millorant a partir del seu propi aprenentatge.

NORMES A SEGUIR PER TREBALLAR L'ORTOGRAFIA VISUAL

- No exposar mai els alumnes a errors ortogràfics, TAMPOC ELS QUE ELLS HAN REALITZAT. Presenta la paraula correctament escrita.
- No és convenient realitzar activitats on hagen de corregir paraules mal escrites per ells. Corregeix-les i dona'ls el model correcte, quan menys exposició hi haja a les paraules mal escrites, encara que siga una errada seua, molt millor. Fes una llista de les paraules que escriu malament, i ajuda-li a fixar-les al seu cervell de manera correcta, amb redaccions, jocs de lletreig, jocs de classificació, jocs de fer parelles...
- Fes de l'aula un espai que siga d'utilitat per a l'alumnat. Per què no tenir les paraules que més els costen al seu abast? I podem anar canviant-les al llarg del curs... Podem incloure tot tipus de paraules: "me'n vaig", "m'agrada", "hi havia", etc.

ACTIVITATS INICIALS

Les propostes d'activitats es poden adaptar depenent dels nivells i es poden treballar en l'ordre i baix les necessitats pròpies de cada aula i de cada alumne. Aquestes només són algunes propostes. Us recomanem anotar-vos qualsevol altra activitat que dueu a terma a l'aula i així la podrem afegir a aquest programa.

ACTIVITAT 1: VELOCITAT LECTORA.

Podem passar el text de l'**annex I: El secret de la bona ortografia.**

- **Objectiu:** Valorar la velocitat lectora. Es considera que amb velocitat inferior a 50 paraules per minut es complicita millorar a partir de textos. S'hauria de treballar més a partir de paraules, i intentar avançar en la velocitat.
- **Procés:**
 - Llegir de manera individual el text en veu alta.
 - Reflexionar sobre què és la memòria visual, si estan d'acord, com escriuen ells/es, si creuen que podran millorar...
 - Es poden fixar objectius a nivell d'aula.

ACTIVITAT 2: EL NOSTRE PUNT DE PARTIDA (només a partir de 3r)

Dictar de 50 a 100 paraules que trobaràs a l'**annex II: paraules que més errades generen**.

- **Objectiu:** Conèixer el punt de partida de cada alumne/a respecte al % de faltes d'ortografia que realitza en una prova que es pot repetir al final del trimestre/curs.
- **Procés:**
 - Explicar la norma més important: si algú té algun dubte a l'hora d'escriure una paraula, NO l'ha d'escriure, ha de posar una ratlla.
 - No és una activitat avaluativa, per tant, no és important "encertar" paraules, cal escriure només aquelles segures.
 - Guardar els seus resultats per mostrar l'avaluació trimestral/anual i veure el progrés.

ACTIVITAT 3: QUÈ ÉS LA MEMÒRIA VISUAL? (I)

Quan recordem marques, personatges de pel·lícules o similars, fem servir la memòria visual. Fer conscient a l'alumnat d'aquesta realitat, i ensenyar-los a valorar la memòria visual de les paraules.

- **Objectiu:** Ser conscients que tots tenim memòria visual.
- **Procés:**
 - Repartir un full a cada alumne i realitzar preguntes, per exemple:
 - i. Podeu dibuixar el logotip de NIKE?
 - ii. Podeu escriure els colors de l'equip de futbol de...
 - iii. Podeu dibuixar a Mickey Mouse?
 - Per dibuixar-ho... han fet servir la memòria visual. En la vida quotidiana usem moltes vegades la memòria visual, ara ho anem a fer de manera conscient per millorar l'ortografia

ACTIVITAT 4: QUÈ ÉS LA MEMÒRIA VISUAL? (II)

La memòria visual es pot treballar molt millor si som conscients que existeix. Si ens fixem millorem els nostres objectius.

- **Objectiu:** Treballar la memòria visual, ser-ne conscient que existeix i ajudar a aprendre a fixar imatges.
- **Procés:**
 - Ensenyem imatges: podem utilitzar un power point. Podem treballar a partir d'una imatge o d'unes imatges que poden tenir un fil conductor (ciutats, animals, aliments, persones famoses, futbolistes...). Cada imatge s'ha de veure un mínim de 7 segons.
 - Fer preguntes sobre la imatges o les imatges que han vist. Qui recorda que portava el personatge a la mà? De quin color era el gos que hem vist?...
 - Podem acabar l'activitat presentant 6 paraules ben escrites (si és a la pantalla gran, millor, per comparar imatges i paraules), deixar un temps per fixar-les a la ment i després preguntar com s'escriuen. Es pot fer a nivell grupal d'aula.

ACTIVITAT 5: ENFORTIM LA MEMÒRIA VISUAL

Podem treballar molt tipus d'activitat per enfortir la memòria visual, per exemple jugar a fer parelles. Anem a explicar el que apareix al mètode Gabarró:

- **Objectiu:** Enfortir la memòria treball a partir de la fixació de figures geomètriques.
- **Procés:**
 - Retalla les figures geomètriques de l'**annex III: figures geomètriques**.
 - Repartix 2 figures per persona i tapa-les amb un full. Cada vegada que jugues pots afegir una figura més: repartir-ne 3, 4, 5...
 - Cadascú té 7 segons (per figura repartida) per fixar la imatge de les dues figures.
 - Tapar-les i fer preguntes del tipus:
 - i. Sobre la forma: quina forma té la figura roja? Quina forma té la figura teníeu primer? Quina forma té la figura que es troba enmig?...
 - ii. Sobre els colors: De quin color és el triangle? De quin color és la figura que teniu més a la dreta?...
 - iii. Sobre el lloc que ocupen: En quina posició es troba la figura roja? En quina posició es troba el cercle?... Per fer aquest tipus de pregunta és interessant repartir les mateixes figures a tothom, en la mateixa posició.

ACTIVITAT 6: UNIM LA MEMÒRIA VISUAL A LES PARAULES

Es tracta d'una activitat per iniciar-se amb el lletreig i començar a treballar la memòria visual relacionat amb l'aprenentatge de l'ortografia. Aquesta activitat es pot treballar de manera simplificada al primer cicle, ja que el lletreig els pot resultar difícil a l'alumnat, per exemple es pot fer el lletreig mirant la paraula, sense deixar de veure-la.

- **Objectiu:** Iniciar-se amb el lletreig i relacionar memòria visual i ortografia.
- **Procés:**
 - Retalla les figures geomètriques de l'**annex IV: lletres de colors**.
 - Mostrar una paraula de dues lletres. Mirar-la fins que, en tancar els ulls seguisquen veient la paraula a la ment.
 - Llevar la paraula i realitzar 5 preguntes sobre ella, sent OBLIGATÒRIES les dues primeres preguntes en el següent ordre:
 - i. Lletreja la paraula començant pel final (*exemple: Sí, lletrejada des del final seria: i amb accent, essa*).
 - ii. Lletreja la paraula començant pel principi (*exemple: Sí, lletrejada des del final seria: essa, i amb accent*).
 - iii. Les següents 3 preguntes són lliures, per exemple: de quin color era la primera lletra? De quin color era la S? Quin lloc ocupava la lletra roja?...
 - És convenient practicar aquests tipus d'exercicis tants dies com faça falta fins que puguin veure paraules de tres lletres a la seua ment. Per als nivells superiors, poden memoritzar paraules de 4 o 5 lletres?
 - És interessant ser capaços de fer aquest lletreig per passar a les activitats de treball del programa d'ortografia.

ACTIVITATS DE TREBALL

ACTIVITAT 7: EXPOSICIÓ VISUAL

Mostra als alumnes una sèrie de paraules amb la seva ortografia correcta. Pots fer servir fitxes visuals, diapositives o escriure les paraules a la pissarra digital o física. Si pots trobar un dibuix amb una o diverses paraules, com el llibre de J.Ramón García, molt millor, perquè ajuden a memoritzar als més menuts.

- **Objectiu:** Que els alumnes mirin atentament les paraules correctament escrites.
- **Procés:**
 - Selecciona un conjunt de paraules:
 - i. Paraules que poden encaixar en un mateix context (per exemple el carrer, una granja...) i que contenen una lletra/lletres difícils d'escriure per a l'alumnat, per exemple paraules amb V.
 - ii. Paraules de les llistes de paraules freqüents dels **annexos V, VI, VII I VIII: paraules freqüents en valencià.**
 - Elabora una imatge amb una paraula, o una imatge amb un conjunt d'elements de paraules que contenen la V: vaca, vedella...
 - Mostra aquesta imatge/es a l'alumnat i anima'ls a escriure oracions, un text... amb elles o, simplement, copiar-les al llistat de paraules de l'**annex IX: aprenent paraules** i jugar a lletrejar amb algun company/a de l'aula durant una estona. Recorda que primer han de lletrejar de darrere endavant i a l'inrevés i, preferentment, sense mirar la paraula havent-la fixat a la ment prèviament.
- **Tipus de paraules:** És convenient que siguin paraules noves cada setmana, o paraules que continguem dificultats ortogràfiques (accents, dièresi, sons confusos com "b" i "v", etc.).

ACTIVITAT 8: TÈCNiques PER FIXAR PARAULES A LA MENT I APRENDRE AIXÍ LES LLISTES DE PARAULES FREQUENTS.

Aquestes tècniques són útils per aprendre llistes de paraules freqüents o per aprendre paraules difícils per a cadascun dels nostres alumnes (amb les que solen cometre errors).

- **Objectiu:** Aprendre a fixar paraules a la ment per veure-les a la ment correctament escrites quan les necessiten.
- **Procés:**
 - Selecciona una paraula del llistat de paraules freqüents o aquelles que els resulten complicades. Pot ser de la seua llista de paraules per aprendre (**annex IX: aprenent paraules**).
 - Les tècniques que podem utilitzar són:
 1. Mirar la paraula sense dir-ne les lletres. Tancar els ulls i continuar veient-la.
 2. La mateixa tècnica anterior, però veient la paraula en el color que preferisca cadascú. Vigila perquè ha de fer contrast amb el fons i que es veja clarament, els hem de recordar.
 3. Imaginar escrita la paraula a l'aire, com si a l'aire hi hagués una pissarra invisible.
 4. Imaginar la paraula escrita a l'aire i resseguir-la, també a l'aire, amb el dit índex.
 5. Escriure amb l'índex la paraula a l'aire, com si l'aire fos una pissarra i el dit fora el clarió.
 6. Si una paraula és massa llarga, marcar-ne només la part difícil.
 7. Una altra possibilitat és escriure'n imaginàriament la part difícil en un color diferent.
 8. Imaginar-te escrivint correctament la paraula en un concurs de televisió, mentre tothom t'apaudeix.
 9. Qualsevol de les anteriors, tot dient en veu baixa les lletres difícils.
 10. Si una paraula se'ls oblida sempre, buscar-ne una altra de semblant que sí es domine, per exemple quatre, quadre.
 11. Fer famílies de paraules: cavall, cavaller, cavalleria...
 12. Fer un dibuix que ens recorde la lletra, per exemple dibuixar una bota i la b és una bota dibuixada.
 13. Si els costa molt visualitzar-la seguint les tècniques anteriors els podem ajudar facilitant-los la tasca guiant-los:
 - Prova a vore la imatge de la paraula més gran, de color negre sobre fons blanc.
 - Imagina que el sol l'il·lumina.
 - Imagina-te-la més prop, la veuràs més gran.
 - Ara imagina-te-la més lluny, la veuràs més menuda...

ACTIVITAT 9: SISTEMA DE QUATRE SOBRES (TREBALL DE LLETREIG QUE ES POT FER A CASA O A L'AULA)

Aquesta activitat és MOLT IMPORTANT perquè és el treball d'aprenentatge que podem utilitzar per anar aprenent paraules mentre estem en són conscients de la seua millora. A més, aquesta activitat complementa el treball a l'aula ja que poden practicar a casa amb l'ajuda d'una persona que els pugui escoltar. Poden quedar amb companys, fer-ho amb la família...

- **Objectiu:** Aprendre paraules més freqüents.
- **Procés:**
 - Retalla les paraules de els **annexos V, VI, VII i VIII: paraules freqüents en valencià**. Començar per l'annex V i anar afegint paraules a mesura que les tenen dominades.
 - A continuació expliquem el procés a seguir amb l'alumnat:

- i. Mira cada paraula, tanca els ulls i segueix veient-les en la teua memòria visual.
- ii. Lletreja les paraules començant pel final.
- iii. Lletreja les paraules començant pel principi.
- iv. Després prepara quatre sobres. Marca cada sobre amb un número: 1, 2, 3 i 4. Els els podeu donar marcats.
- v. Guarda totes les paraules al sobre 1. Els altres sobres estan encara buits.
- vi. Demana algú que et pregunte les paraules o que te les dicte.
- vii. Deixa al sobre 1 les paraules que ignores o que, tot i haver-les encertat, no sabies amb total seguretat.
- viii. Guarda al sobre 2 les paraules que hages encertat del sobre 1 i que sabies amb total seguretat.
- ix. Procura que et pregunten totes les paraules un mínim de 3 vegades a la setmana, i si et pregunten tots els dies, de segur que trobaràs resultats excel·lents!
- x. Quan et pregunten i sàpigues les paraules del sobre 1, les hauràs de posar al sobre 2 per a la propera vegada que et pregunten.
- xi. Quan et pregunten i sàpigues les paraules del sobre 2 les hauràs de posar al sobre 3 per a la propera vegada que et pregunten.
- xii. Les paraules del sobre 3 que t'hagues sabut hauran d'anar al sobre 4.
- xiii. Al sobre 4 hi haurà les paraules que ja domines. Estes paraules només te les pregunten una vegada per setmana per garantir que no les oblidis.
- xiv. Si falles una paraula de qualsevol sobre, hauràs de col·locar-la al sobre 1 perquè torne a començar el circuit.
- xv. Quan et queden poques paraules als tres primers sobres, afegeix-ne de noves.
- xvi. És important estudiar les paraules de cada sobre un mínim de 3 vegades a la setmana: mirar-la, recordar-ne la imatge, lletrejar-la des del final i lletrejar-la des del principi.
- xvii. En lloc de sobres es poden emprar quatre pinces d'estendre, quatre clips o altres objectes similars.

ACTIVITAT 10: ANÀLISI REFLEXIVA DELS ERRORS

A partir dels textos o exercicis que els alumnes realitzen, ja siga en còpies d'enunciats o en les seves pròpies expressions escrites, fes una anàlisi reflexiva i guiada dels errors ortogràfics, a poder ser comuns a la majoria de l'alumnat, o que poden interessar a la majoria d'ells/es.

- **Objectiu:** Identificar errors ortogràfics en contextos reals de producció escrita dels alumnes (dictats, redaccions, còpies) i utilitzar-los com a base per millorar.
- **Procés:**
 - El professor selecciona alguns errors comuns de la classe i els treballa conjuntament amb l'alumne.
 - Es plantegen preguntes obertes per ajudar els alumnes a reflexionar: *Per què penseu que s'escriu així? Coneixeu alguna altra paraula d'aquesta família? Com s'escriurà? ...*
 - Aquesta revisió es pot fer en grup o individualment, permetent que els alumnes puguen corregir els seus errors després de reflexionar sobre ells.
 - En cap cas els l'hem d'ensenyar mal escrita i preguntar com la podem escriure bé. La presentació de les paraules ha de ser correcta, i reflexionar sobre la paraula ben escrita.

ACTIVITAT 11: CREACIÓ DE REGLES PERSONALITZADES

Aquest plantejament complementa la memorització visual del mètode Gabarró amb un enfocament reflexiu, on l'alumne construeix les seves pròpies regles ortogràfiques a partir dels errors que comet.

- **Objectiu:** Ajudar els alumnes a entendre per què cometen certs errors i a formular petites regles que els ajuden a recordar la forma correcta de les paraules.
- **Exemple:** Si un alumne tendeix a escriure "b" en comptes de "v" en paraules concretes, després de la reflexió, pot crear una regla: *Les paraules relacionades amb "vida" s'escriuen amb "v".*

ACTIVITAT 12: ESTRATÈGIES D'AUTOCORRECCIÓ SUPERVISADA

Després de realitzar exercicis escrits, oferix als alumnes l'oportunitat d'autocorregir els seus textos abans que tu els revises. Se'ls dóna una oportunitat de revisar i trobar els seus propis errors en el seu text abans que el professor/a els trobe.

- **Objectiu:** Desenvolupar la capacitat d'autoregulació i autocorrecció en la seva escriptura.
- **Procés:** Els alumnes revisen el text amb alguna guia, com una llista de comprovació d'errors comuns, i marquen les paraules que creuen que poden estar mal escrites abans que el professor les corregisca, o el professorat pot recodar normes bàsiques per tal que l'alumnat es revise el text: *A principi d'oració s'escriu majúscula*".

ACTIVITAT 13: DICTAT AUTOCORRECTIU

Utilitza dictats autocorrectius, on els alumnes escriuen primer les paraules dictades i després reben un model correcte que utilitzen per revisar la seva pròpia escriptura. Aquest exercici combina el treball de la memòria visual (segons Gabarró) amb una revisió activa dels seus propis errors.

- **Objectiu:** Conscienciar l'alumnat de les seves pròpies mancances i reforçar la forma correcta de les paraules.
- **Procés:**
 - Se'ls pot deixar llegir les paraules abans del dictat, en veu alta o en silenci de manera individualitzada.
 - Dicta un text o una sèrie de paraules (es interessant combinar-ho).
 - Dona als alumnes una versió correcta perquè revisen les seves respostes.
 - Anima'ls a identificar els seus errors i a reflexionar per què els han comès.

ACTIVITAT 14: CREACIÓ COL·LABORATIVA EN GRUP

Realitza un dictat a nivell grupal havent donat, prèviament, un llistat de paraules o un text per fer la lectura prèvia. Al fer-ho de manera grupal permet als alumnes comparar les seues reflexions amb la dels companys i identificar errors en grup.

Aquesta activitat és molt útil per poder treballar una regla ortogràfica en un conjunt de paraules, per exemple l'ús de la R o la RR. Podem explicar la norma, presentar paraules amb r i rr, i fer el dictat a nivell grupal. L'alumnat ha de reflexionar sobre les normes per poder escriure correctament les paraules.

- **Objectiu:** Crear una oportunitat d'aprenentatge col·laboratiu on els alumnes ajuden els altres a detectar errors i reflexionar sobre com evitar-los.
- **Procés:**
 - Dividir la classe en petits grups, i presentar les paraules/text.
 - Cada grup escriu les paraules o el text (un membre o tots per separat).
 - Autocorrecció del grup.
 - L'objectiu no és només corregir, sinó discutir per què s'han produït aquests errors i com es poden corregir a través de l'anàlisi grupal.

ACTIVITAT 15: APRENDRE ORTOGRAFIA TOT LLEGINT

Llegir ens ajuda a millorar l'ortografia, moltes vegades de manera inconscient. Però si hi ha problemes amb la nostra ortografia hem de fer de la lectura part activa de l'aprenentatge. Es pot treballar a partir de dictats grupals a l'aula, i animar a l'alumnat a fer el mateix en qualsevol llibre que estiga llegint, aturar-se davant una paraula complicada d'escriure.

- **Objectiu:** a partir d'un text, identificar aquelles paraules que ens puguen semblar difícils per algun motiu: accents, la h, la ss...
- **Procés:**
 - Reparteix un text. Pots aprofitar una pàgina d'un llibre que estiguen llegint tots junts a l'aula, un text del llibre...
 - Identifica aquelles paraules que et resulten complicades (ss, h, majúscula...).
 - Estudia-te-les a partir dels tres passos següents:
 - i. Fes-ne una foto mental i, quan la tingues, lletreja-la des del final fins al principi i, després, del principi fins al final.
 - ii. Escriu-la amb el dit sobre el palmell de la mà.
 - iii. Escriu-la en un full i comprova que l'has escrit bé. Si no dubtes, ja pots passar a la següent paraula.
 - Fes el dictat, identifica les errades, escriu-les correctament en un full o a l'**annex IX: aprenent paraules**, i torna a fer el procés de memoritzar-les mentalment.

ACTIVITAT 16: DICTAT CREUAT PER PARELLES

És un exercici excel·lent per millorar la memòria visual vinculada a l'ortografia.

- **Objectiu:** A partir d'un treball per parelles, millorar la memòria visual vinculada a l'ortografia.
- **Procés:**
 - El docent ha de tenir preparats dos dictats (no molt llargs i, preferentment, amb frases curtes). Pots aprofitar per treballar aquelles paraules ortogràfiques que t'interessen si prepares el dictat.
 - A partir d'un text que li dones a l'alumnat, la mecànica que cal explicar a l'alumnat és:
 - Han de treballar per parelles i aquestes han d'estar molt separades, un a cada punta de l'aula, en taules diferents.
 - La persona que dicta **mira la primera frase que ha de dictar**. Deixant el dictat al lloc allunyat on està, es dirigix fins al costat de la persona que escriu i s'espera un minut en silenci abans de dictar-li la primera frase.
 - Llavors, passat el minut, li la dicta. **Qui dicta ha d'avisar l'altra persona si s'equivoca** en escriure alguna paraula i ha de dir-li com l'ha d'escriure.
 - En acabar la primera frase, torna al lloc on té el dictat (recorda que ha d'estar allunyat) i fa el mateix amb la segona frase. Cal fer-ho així fins al final del dictat.
 - En acabar el dictat, s'ha de corregir mirant el text original.
 - Després cal canviar els papers: qui escrivia passa a dictar i a l'inrevés, per això és important tenir dos dictats diferents.

ACTIVITAT 17: A APOSTAR (joc de xicotet grup)

- **Objectiu:** Millorar l'ortografia tot integrant més vocabulari a partir d'un joc.
- **Procés:** Tot i que es pot jugar tots junts a nivell d'aula, s'aposta per grups per facilitar la tasca del compteig.
 - Cada jugador rep un nombre de fitxes o punts per apostar.
 - Un jugador pregunta una paraula.
 - Els que creguen que la saben escriure poden apostar el nombre de fitxes que vulguen deixant-les al centre del tauler.
 - Els que no s'atreveixen a apostar es poden retirar, després de pagar una fitxa al centre del tauler.
 - En escriure la paraula, les fitxes es reparteixen a parts iguals entre els que l'han escrita bé.
 - Les persones que s'equivoquen en escriure no obtenen cap fitxa i en paguen quatre.
 - Si tothom falla, les fitxes apostades es deixen al centre per a la paraula següent.

ACTIVITAT 18: A APOSTAR I APUJAR

Al igual que en el joc anterior, però les persones que aposten poden demanar que s'apuge l'aposta, tot afegint un, dos o més mots (fins a un màxim de sis) al que s'ha d'escriure.

ACTIVITAT 19: OCA ORTOGRÀFICA

- **Objectiu:** Millorar l'ortografia a partir d'un joc tradicional.
- **Procés:**
 - 1. Es juga a l'oca de la forma tradicional, però, per poder moure, s'ha de saber escriure correctament el nombre de paraules que s'haja pactat al principi (una, dues o tres).
 - 2. Si s'han escrit totes bé, es pot moure fixa; si hi ha una errada, no es pot moure.
 - 3. Quan caus a la mort, a l'hostal, al pou o a qualsevol casella que et perjudique, no has de contestar cap paraula.

ACTIVITAT 20: JOC EN GRAN GRUP

- **Objectiu:** Millorar l'ortografia a partir d'un joc en gran grup.
- **Procés:**
 - 1. Escolliu un text qualsevol. Pot ser d'un llibre de text, d'una novel·la, d'una revista... l'única condició és que tothom el tinga. Estudieu-lo tot mirant de fixar-vos especialment en els mots que presenten dificultats.
 - 2. Ajunteu-vos per parelles i ajudeu-vos mútuament, tot comprovant que les dues persones domineu el significat i l'escriptura dels mots difícils.
 - 3. Partiu la classe en dos equips (també pot partir-se en tres, si ho voleu). Un dels equips surt a la pissarra per ser preguntat. Una persona de l'altre equip demana que lletregi una paraula del text (recordeu d'incloure els accents dient si són oberts o tancats). Si la persona preguntada contesta bé, seu perquè s'ha salvat. Si no sap contestar o s'equivoca, segueix dreta.
 - 4. Guanya l'equip que abans de 5 minuts (o el temps que marque el/la mestre/a) tinga tots els integrants asseguts. Si els membres de tots els equips s'han assegut abans de 5 minuts, guanya tothom.
 - 5. Podeu inventar variants del joc afegint preguntes de vocabulari, a més de les ortogràfiques.

ACTIVITAT 21: LA LECTURA

- **Objectiu:** Millorar l'ortografia amb qualsevol lectura a la vida quotidiana.
- **Procés:**
 - 1. Llegeix el que vulgues: còmic, conte, novel·la, revista, diari esportiu...
 - 2. Mentre llegixes, fixa't en **tres** paraules que presenten dificultats en cada pàgina.
 - 3. Visualitza una d'aquestes paraules a la teva ment.
 - 4. Lletreja-la començant pel final.
 - 5. Després lletreja-la començant pel principi.
 - 6. Fes igual amb les altres dues paraules.
 - 7. Segueix llegint.
 - 8. Fes igual en cada pàgina i milloraràs molt amb el temps.

ACTIVITAT 22: EL CONTE

Millorar ràpidament l'ortografia amb la lectura són els contes.

- **Objectiu:** Aprofitar els contes tradicionals amb poca lletra per a millorar ràpidament l'ortografia.
- **Procés:**
 - 1. Busca un conte de quan tenies quatre o cinc anys. Tindrà molt poques pàgines i només dues o tres línies de text a cada pàgina.
 - 2. Llegeix el conte memoritzant-ne l'ortografia tal com t'hem explicat al punt anterior.
 - 3. Fes que algú et dicte el text (també pots fer-ho tu mateix mitjançant un àudio o similar).

ACTIVITAT 23: RECICLAR EL TEU PROPI VOCABULARI

Aquest pas és fonamental per reciclar el seu propi vocabulari. Això produeix uns resultats fabulosos. Cada persona té un vocabulari limitat d'uns centenars de paraules. El vocabulari que cadascú utilitza és diferent d'una persona a una altra.

Localitzar les paraules que cadascú escriu malament i reciclar-les és fonamental. D'aquesta manera dominaran tot el seu vocabulari habitual i els teus textos seran gairebé perfectes.

A més, amb aquest sistema, cada vegada que cometes una errada tindran una manera d'aprendre-la... i cada vegada en faran menys!

- **Objectiu:** Millorar l'ortografia d'una manera personalitzada.
- **Procés:** Has de fer el que s'indica a continuació:
 - 1. El docent ha de fer fotocòpies de l'**annex IX: aprenent paraules**.
 - 2. Busca totes les teves llibretes dels dos darrers cursos, o ves apuntant paraules a mesura que vagis observant errades.
 - 3. Busca les errades ortogràfiques corregides que tingues (encara que siga de les llibretes d'aquest any).
 - 4. Copia-les ben escrites al full de l'**annex IX: aprenent paraules**.
 - 5. Treballa aquest vocabulari de la mateixa manera que has fet amb les llistes del "Vocabulari més habitual". Pots utilitzar la tècnica dels sobres!
 - 6. Practica fins que el teu nivell d'errades ortogràfiques siga mínim.
 - Recorda: mirar-la, recordar-ne la imatge, lletrejar-la des del final i lletrejar-la des del principi. També pots utilitzar les altres estratègies: concurs de televisió, resseguir la paraula escrita a l'aire...

TREBALLAR L'ORTOGRAFIA EXPLICANT NORMES

Podem treballar qualsevol de les activitats anteriors però fixant-nos més en les paraules que segueixen una norma ortogràfica. Podem preparar-nos l'escrit en les paraules que desitgem que aprenguen, o preparar una imatge amb elles, buscar-les en escrits...

A continuació presentem, segons Gabarró, la normativa més útil i fàcil de recordar. Adjuntem els fulls perquè estan molt clars i atractius.

ANNEX X. NORMATIVA MÉS ÚTIL

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

Per poder avaluar els progressos la millor manera serà observant una milloria en l'ortografia de cadascun dels nostres alumnes, però, si volen quantificar aquesta evolució podem fer dues activitats fàcils:

- 1) Dictat de cent paraules (igual que l'activitat 2 inicial) a l'atzar de l'**annex II: paraules més errades generen**. En quantes s'ha equivocat? Observa la seua milloria.
- 2) Si has enregistrat el treball dels 4 sobres, també podràs valorar la millora.
- 3) Escriu un text de més de quatre-centes paraules o fes un recull de diferents textos que haja escrit i, ajuntant-los, corregeix i suma el total de faltes. Aplica, aleshores, la següent fórmula:

$(\text{nombre d'errades} \times 100) / (\text{nombre de paraules escrites}) = \% \text{ de faltes d'ortografia.}$

ANNEX I. EL SECRET DE LA BONA ORTOGRAFIA

Tens un minut per llegir aquest text... Assenyala on t'has quedat amb el llapis.

Les persones amb bona ortografia veuen les paraules a la seva ment. Per exemple, quan volen escriure el mot "bé", veuen aquesta paraula a la seva ment i, simplement, la copien. No és que siguin més intel·ligents, sinó que veuen les paraules a la seva ment.

És com si tinguessin una pissarra màgica mental on veure les paraules. Quan no veuen clarament una paraula a la seva ment, cerquen un recurs: pregunten a algú, escriuen un sinònim o pensen si alguna norma ortogràfica els pot ser útil per resoldre el dubte.

Tanmateix, les persones amb mala ortografia fan un procés mental diferent. En lloc de veure les paraules es refien del seu so. Per això fan faltes! La hac, la be alta, la be baixa... no poden diferenciar-se pel seu so!

És mentida que les persones amb mala ortografia no siguin intel·ligents. El que passa és que encara no han après a veure les paraules a la seva ment. Quan ho facin, la seva ortografia millorarà molt. Aquest quadern t'ajudarà a aconseguir-ho!

Però per tenir bona ortografia és imprescindible llegir amb agilitat. Les persones que llegeixen a poc a poc, tallen les paraules en síl·labes perquè no veuen les paraules com una imatge global, no les veuen de cop, com una unitat. Per tant, com que no les poden veure globalment, tampoc no les poden "projectar senceres dins la seva pantalla màgica". Per això no poden tenir bona ortografia! Encara han de confiar en el so per escriure.

Per aquest motiu t'estem demanant que llegeixis aquest text. Si no ho fas a més velocitat de 50 paraules per minut, encara és aviat per a millorar en ortografia.

Les persones que llegeixen lentament, primer han de practicar la lectura fins que tinguin una velocitat més gran. Mentre no llegeixin ràpid, no podran projectar les paraules com una imatge dins la seva ment i, clar, els serà difícil tenir una bona ortografia.

